

TROTS OP ONS TAAL- & LEESBELEID

De aanpak en uitvoering van 'Lees-school' CSG Augustinus uit Groningen.

Aan de rand van het stadscentrum van Groningen ligt CSG Augustinus, een school voor vmbo, havo en vwo. Joke Boonstra is er werkzaam als mediathecaris en betrokken bij het opstellen en uitvoeren van het taal- en leesbeleidsplan van de school. Voor de website www.lezeninhetvmbo.nl gaf ze een inkijkje in het plan en de uitvoering daarvan in de dagelijkse praktijk.

Succes in de praktijk

Trots op jezelf én op elkaar!' luidt de slogan van CSG Augustinus. 'Trots' is een woord dat zeker terugkomt als Joke Boonstra praat over de uitvoering van het opgezette taal- en leesbeleid van de school. Samen met de andere leden van de werkgroep taal zette ze een taalbeleidsplan voor drie schooljaren op. Bij de uitvoering is het hele docententeam en de directie van de school betrokken. Boonstra ziet dat collega's enthousiasme uitstralen voor taal en lezen en dat ze in hun lessen tijd vrijmaken voor vrij lezen, niet alleen bij Nederlands maar bij alle vakken.

"Iedereen op onze school weet dat taal en lezen ertoe doen", aldus Boonstra. Het levert goede resultaten én zelfs prijzen op. Zo stegen de uitleencijfers van de mediatheek en won de school de Nationale Mediatheek Trofee en de verhalenwedstrijd Er Was Eens. Door middel van het vrij lezen in de brugklas verbeterden ook nog de leesresultaten.

En misschien wel het meest belangrijke: de school wordt door docenten, directie, én ouders gezien als een echte 'leesschool'.

Aanleiding voor het vernieuwen van het taal- en leesbeleid

Het bewust werken aan en verbeteren van het taal- en leesonderwijs kwam niet uit de lucht vallen. Daar waren verschillende redenen voor. De lees- en schrijfvaardigheid van de leerlingen waren niet op niveau en het zorgvuldig formuleren bij leer- en toetstaken was voor veel leerlingen een probleem. Ook wilde de school de vaardigheden op het gebied van lezen en taal beter monitoren.

Visie op taal- en leesonderwijs

Taal en in het bijzonder lezen kreeg van het hele team dus een prominente plek in het onderwijs. Lezen is nu een vast onderdeel van het onderwijskundig jaarplan, waarin de leescultuur als volgt wordt beschreven: “Wij laten onze leerlingen lezen. Lezen is enorm belangrijk bij ons op school. Het is onderdeel van ons taalbeleid.” Dat taalbeleid is vastgelegd in een taalbeleidsplan voor drie jaar, waarbij het belang van taal en lezen nog eens extra wordt onderstreept: ‘het taal- en leesonderwijs op school is pas geslaagd als alle leerlingen tijdens alle lessen merken dat er aandacht is voor taal en lezen’.

Het meerjaren-activiteitenplan

Aan de hand van de visie stelde de werkgroep taal een activiteitenplan op bestaande uit zes onderdelen. Figuur 1 laat het schema zien hoe CSG Augustinus een activiteit in het taalbeleidsplan uitwerkt. Per onderdeel zijn meerdere activiteiten opgezet, zoals studiemiddagen voor het gehele docententeam over het belang van lezen, taalbewust lesgeven in alle vakken en taal in toetsen.

Onderwerp	Formuleer hier waaraan gewerkt wordt.
Doel	Formuleer het doel SMART. (Specifiek – Meetbaar – Acceptabel – Realistisch – Tijdgebonden).
Resultaat succesvol als	Formuleer hier wanneer jullie vinden dat het resultaat behaald is.
Acties en wie	Formuleer hier welke activiteiten jullie gaan ondernemen om het resultaat te bereiken en wie hierbij betrokken zijn.
Uren/kosten	Formuleer een beraming van het aantal uren dat aan een activiteit gewerkt zal worden en maak een inschatting van de kosten.
Evaluatie	Formuleer hoe en wanneer dit onderwerp geëvalueerd wordt.

Figuur 1. Schematisch overzicht zoals CSG Augustinus een geplande activiteit verwerkt in het taalbeleidsplan.

Het concrete resultaat: de vaksectie geschiedenis en de werkgroep taal ontwikkelden een sheet waarin de taaleisen beschreven staan waaraan toetsen geschiedenis moeten voldoen. Elk jaar evalueert het team met de werkgroep taal de uitgevoerde activiteiten ten opzichte van het meerjarenplan. Door middel van kleuren houdt de werkgroep overzicht op de geplande en al uitgevoerde activiteiten: welke activiteiten staan al op de rails, welke moeten nog verbeterd of opgezet worden. De collega's krijgen daarvan een terugkoppeling, zodat het plan levend blijft.

Knelpunten en praktijktips voor andere scholen

Zonder slag of stoot ging het allemaal niet. Zo heeft de werkgroep taal gemerkt dat het belangrijk is om niet te veel tegelijk te willen vernieuwen en doorvoeren. “Er moet binnen de school draagvlak ontstaan. Een tip voor andere scholen is daarom: zorg voor een olievlekwerking waarin collega’s elkaar enthousiasmeren voor zaken die goed blijken te werken.” Dat kan door successen samen te vieren en verder uit te bouwen. Daarnaast raadt Boonstra aan concreet te blijven en met beide benen in de praktijk te blijven staan bij het opstellen van het plan. Zo voorkom je een plan dat in een bureaulade verdwijnt en waar vervolgens niet meer naar gekeken wordt. Verder zou elke school moeten investeren in een gevarieerd en toegankelijk boekenaanbod voor alle leerlingen en een deskundige mediathecaris. Ook voor de docenten heeft Boonstra tips. “Ken je leerlingen en de boekencollectie op school. Verbind ze met elkaar. Praat met leerlingen over boeken. En misschien wel het meest cruciale: lees als docent zelf veel, ook in het bijzijn van je leerlingen”.

Meer informatie

Wil je meer weten over de aanpak van het CSG Augustinus? Neem contact op met Joke Boonstra door een mail te sturen naar j.boonstra-klungers@csg.nl. En wil je meer handvatten bij het opstellen en uitvoeren van taal- en leesbeleid in de praktijk? Bekijk dan de handreiking ‘Opstellen en uitvoeren van een taal- en leesbeleidsplan’ op www.lezeninhetvmbo.nl. Daarin lees je hoe je in tien stappen het taal- en leesbeleid op jouw school vorm kunt geven.

Over Joke Boonstra

Joke Boonstra is mediathecaris en lid van de taalcommissie op CSG Augustinus in Groningen. Ze draagt bij aan het leesbeleid van de school waar leesplezier een belangrijk onderdeel van is. Haar grootste drijfveer is leerlingen laten beleven wat een boek kan doen voor ontspanning, woordenschat en het kijken naar de wereld om je heen.

Lezen in het vmbo is een initiatief van

Lezen slo
STICHTING LEZEN